

Thực trạng và giải pháp nâng cao động lực học tập môn Giáo dục Quốc phòng và An ninh cho sinh viên năm thứ nhất tại Trường Cao đẳng Công thương Thành phố Hồ Chí Minh

Nguyễn Thanh Hà

Trường Cao đẳng Công thương Thành phố Hồ Chí Minh

Received: 25/11/2024; Accepted: 02/12/2024; Published: 9/12/2024

Abstract: Realizing the importance of the National Defense and Security Education subject for students in the country in general and students studying at Ho Chi Minh City College of Industry and Trade in particular. The author focuses on researching first-year students at Ho Chi Minh City College of Industry and Trade to propose some solutions to improve students' learning motivation in the subject of National Defense and Security Education, thereby contributing to building the all-people national defense and a solid people's war posture to protect the socialist Vietnamese Fatherland.

Keywords: National Defense and Security Education, situation of the student and solution, learning motivation.

1. Đặt vấn đề

Môn Giáo dục quốc phòng và an ninh là môn học bao gồm kiến thức khoa học xã hội, nhân văn, khoa học tự nhiên và khoa học kỹ thuật quân sự và thuộc nhóm các môn học chung, cung cấp cho người học nhiều lý luận và các thực tiễn bổ ích. Môn học giáo dục quốc phòng và an ninh hiện đang được giảng dạy ở tất cả nhà trường từ bậc phổ thông cho đến đại học, cùng với sự quan tâm, chỉ đạo của Đảng, nhà nước trong công tác giáo dục quốc phòng và an ninh cho SV cho thấy môn học có vị trí, vai trò khá quan trọng, là điều kiện cho thế hệ trẻ tu dưỡng phẩm chất đạo đức và rèn luyện năng lực thực tế, là một giải pháp hiệu quả, có tác động rất lớn đối với sự thành công trong quá trình thực hiện hai nhiệm vụ chiến lược của đất nước đó là: Xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa. Giáo dục quốc phòng - an ninh cho học sinh, SV là một trong những nhiệm vụ quan trọng góp phần thực hiện mục tiêu giáo dục toàn diện.

Trường Cao đẳng Công Thương Thành phố Hồ Chí Minh thuộc Bộ Công Thương là cơ quan chủ quản, Bộ Lao động Thương binh và Xã hội quản lý về giáo dục đào tạo. Trường đào tạo nguồn nhân lực cho đất nước trình độ từ THCN đến Cao đẳng, với nhiều chuyên ngành kinh tế, kỹ thuật khác nhau, ngoài ra còn liên kết với một số trường đại học đào tạo các lớp liên thông lên đại học.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Mục tiêu giáo dục môn Giáo dục quốc phòng và an ninh cho SV tại Trường Cao đẳng Công thương Thành phố Hồ Chí Minh

Xác định thực hiện tốt công tác giáo dục quốc phòng và an ninh cho SV chính là thiết thực tham gia xây dựng nền quốc phòng toàn dân. Đảng ủy, Ban giám hiệu nhà trường luôn quán triệt, thực hiện tốt các đường lối chủ trương, chính sách của Đảng, pháp luật của nhà nước về công tác này. Các cấp Ủy đảng, các đơn vị chức năng cùng cán bộ, công nhân viên, SV toàn trường luôn có ý thức trách nhiệm tốt đối với công tác giáo dục quốc phòng và an ninh, hoàn thành tốt nhiệm vụ khi được phân công. Nhà trường đã tổ chức quán triệt cho toàn thể cán bộ, công nhân viên và SV toàn trường, các văn kiện của Đảng, Chính phủ về công tác này như: Thông tư liên tịch số 18/2015/TTLT-BGDĐT-BLĐTĐ&XH ngày 08/09/2015 của Bộ Giáo dục Đào tạo và Bộ Lao động Thương binh và Xã hội; Thông tư liên tịch số 123/2015/TTLT-BQP-BGDĐT-BLĐTĐ&XH ngày 05/11/2015 của Bộ quốc phòng, Bộ Giáo dục Đào tạo và Bộ Lao động Thương binh và Xã hội; Thông tư số 10/2018/TT-BLĐTĐ&XH ngày 26 tháng 9 năm 2018 của Bộ Lao động Thương binh và Xã hội,...

Hiện nay môn học được tổ chức học tập, ăn, ở, sinh hoạt tập trung, thực hiện 11 chế độ trong ngày, 3 chế độ trong tuần như quy định của quân đội để

rèn luyện cho SV nếp sống, tác phong, kỷ luật của quân đội. Với thời lượng 75 tiết/lớp tổ chức học tập trung trong hai tuần. Sau khi SV tham gia học tập xong môn học giáo dục quốc phòng và an ninh sẽ hiểu được các nội dung cơ bản về chiến lược “Diễn biến hoà bình”, bạo loạn lật đổ của các thế lực thù địch đối với Việt Nam; về xây dựng lực lượng Dân quân tự vệ, lực lượng Dự bị động viên và bảo vệ chủ quyền lãnh thổ, biên giới quốc gia; được một số vấn đề cơ bản về dân tộc và tôn giáo, bảo vệ an ninh quốc gia, phòng chống tội phạm và tệ nạn xã hội; đường lối chủ trương của Đảng và Nhà nước về kết hợp phát triển kinh tế - xã hội với tăng cường củng cố quốc phòng và an ninh; cách thực hành các động tác của từng người trong đội ngũ đơn vị; tác dụng, tính năng, cấu tạo của một số loại vũ khí bộ binh thông thường; lý thuyết bắn, các yếu tố ảnh hưởng đến kết quả bắn; tính năng, cấu tạo và quy tắc sử dụng lựu đạn; kỹ thuật băng bó cấp cứu trong một số tình huống,...

2.2. Thực trạng học tập môn Giáo dục quốc phòng và an ninh của SV năm thứ nhất tại Trường Cao đẳng Công thương Thành phố Hồ Chí Minh

Thông qua phương pháp phỏng vấn ý kiến của SV năm thứ nhất đã tham gia học tập môn học giáo dục quốc phòng và an ninh ở trường cao đẳng Công Thương Thành phố Hồ Chí Minh thì đa số các bạn SV đều cho rằng đang gặp phải một số khó khăn khi học môn học này và những khó khăn này có sự tác động đến động lực học tập của SV, cụ thể như sau:

Thứ nhất, về nội dung môn học, SV cho rằng nội dung chưa phù hợp (chưa phù hợp ở đây có thể hiểu là: không phù hợp với nhu cầu, trình độ người học, không phù hợp với ngành nghề đang theo học, không phù hợp với những gì thực tế đang diễn ra), chương trình giảng dạy còn nặng về lý thuyết thiếu các nội dung thực hành kỹ năng (10 bài học lý thuyết và 03 bài học thực hành), còn mang tính lý luận, giáo điều cao, thiếu tính thực tiễn, còn quá trừu tượng. Trong khi đó, SV lại cho rằng họ cần nhiều hơn những kiến thức thực tế, cần có các kỹ năng để có thể đánh giá vấn đề xã hội liên quan đến nội dung môn học, kỹ năng vận dụng các thuyết cũng như nội dung thực hành quân sự của môn học một cách hiệu quả vào đời sống.

Thứ hai, phương pháp giảng dạy cũng là một khó khăn gây trở ngại rất lớn trong quá trình học tập của SV. Phương pháp giảng dạy hiện nay mặc dù có đổi mới rất nhiều nhưng chưa hoàn thiện được, mặc dù công nghệ thông tin đã được ứng dụng tích cực

vào giảng dạy như là: hệ thống bài giảng điện tử đã được xây dựng, có sử dụng các thiết bị công nghệ để truyền đạt nội dung...nhưng vẫn không thể thoát khỏi phương pháp truyền thống, vẫn còn theo lối mòn cũ. Một số giảng viên trình bày nội dung, SV nghe và ghi chép trong hầu hết các buổi học lý thuyết trên lớp, còn hạn chế trong việc trao đổi kiến thức, gợi mở, đặt và giải quyết vấn đề,...nên buổi học còn khá đơn điệu và thụ động. Chính phương pháp giảng dạy đang hạn chế về sự đa dạng đã làm cho nội dung về bản chất từ trước đến nay đã được cho là khô khan thì nay càng trở nên cứng nhắc hơn.

Thứ ba, nhận thức của SV đối với tầm quan trọng, sự cần thiết và trách nhiệm của SV phải học, phải nghiên cứu môn giáo dục quốc phòng và an ninh cũng là một trong những trở ngại rất lớn làm cho việc giảng dạy chưa thật sự được hiệu quả. Nhận thức của SV về tầm quan trọng môn học đối với bản thân, đối với xã hội chưa cao được biểu hiện bởi việc SV không quan tâm những nội dung mà môn học truyền đạt, không tích cực nghe giảng, không lấy mục tiêu học tập để nâng cao kiến thức, nâng cao sự hiểu biết làm trọng tâm, có những bình luận, ý kiến không nên để môn học là học phần bắt buộc mà nên đưa vào các học phần tự chọn, xem việc học môn giáo dục quốc phòng và an ninh không có ý nghĩa, không giúp ích gì cho bản thân trong quá trình lập nghiệp sau này.

Chính vì những lý do nêu trên đã làm cho môn học trở nên thiếu hấp dẫn, khô khan về nội dung, cứng nhắc về phương pháp và các nguyên nhân khác đang tồn tại như là các yếu tố thuộc về bản thân người học đã dẫn đến tình trạng mức độ tiếp nhận kiến thức của người học còn hạn chế; người học không thiết tha với môn học; thái độ học tập không tích cực như là: đến lớp không đúng giờ, trên lớp thì lơ là, không tập trung, ít tham gia đóng góp xây dựng bài, họ đến lớp chỉ để điểm danh theo quy định; mục đích học môn giáo dục quốc phòng và an ninh chỉ dừng lại ở mức đủ điểm để hoàn thành môn học vì nó là điều kiện để tốt nghiệp và cảm thấy không có động lực học tập môn giáo dục quốc phòng và an ninh

2.3. Một số giải pháp nâng cao động lực học tập môn Giáo dục quốc phòng và an ninh của SV năm thứ nhất tại Trường Cao đẳng Công thương Thành phố Hồ Chí Minh

Thứ nhất, nâng cao nhận thức về tầm quan trọng, trách nhiệm đối với môn học cũng như giúp SV thấy những lợi ích mà môn học đem lại. Việc làm này rất quan trọng, đây là bước đầu tiên cần phải thực hiện

nếu muốn chất lượng dạy và học được nâng cao. Nhận thức có thông suốt, đúng đắn thì sẽ hướng hành động đi đúng mục tiêu, nhận thức là một trong những yếu tố có tác động đến hành vi cá nhân. Hay nói một cách cụ thể là chỉ khi nào SV có thể nhận ra rằng việc học môn giáo dục quốc phòng và an ninh là trách nhiệm của người SV, học là để nâng cao và mở tri thức, nội dung môn học với nhiều kiến thức thuộc nhiều lĩnh vực dù bản thân đang theo học hoặc lập nghiệp ở bất cứ ngành nghề nào các giá trị tri thức trong môn học đều có thể ứng dụng được vào thực tế thì SV mới có cái nhìn thấu đáo, xem việc học môn v như một điều kiện cần để bổ sung tri thức khoa học và xã hội, như thế thì mới tích cực học tập, nghiên cứu.

Thứ hai, thực hiện đổi mới phương pháp giảng dạy theo hướng tư duy tích cực và ứng dụng công nghệ thông tin trong giảng dạy. Phương pháp và hình thức tổ chức giảng dạy môn giáo dục quốc phòng và an ninh là cách thức phối hợp giữa hoạt động dạy của giảng viên và hoạt động học của SV, đồng thời là cách thức tổ chức tiến hành các buổi học. Đây là khâu quan trọng có ý nghĩa quyết định trong việc chuyển tải nội dung môn học đến với SV nhằm thực hiện các mục tiêu dạy học.

Đổi mới không có nghĩa là chúng ta bỏ đi phương pháp truyền thống, phương pháp truyền thống vẫn là nền tảng, chúng ta nên biết vận dụng, kết hợp nhuần nhuyễn giữa cái cũ và cái mới cho phù hợp. Chẳng hạn như là: sử dụng cách thức thuyết trình, đàm thoại của phương pháp truyền thống kèm theo đó là sử dụng dạy học giải quyết vấn đề, dạy học theo tình huống, định hướng nghiên cứu, sử dụng các kỹ thuật dạy học phát huy tính tích cực và sáng tạo và chú trọng các phương pháp dạy học đặc thù bộ môn. Đồng thời, để góp phần tạo sự thành công trong việc đổi mới phương pháp giảng dạy thì một việc không thể thiếu đó là phải xây dựng nội dung bài giảng, giáo án phải thật sinh động, gắn lý luận với thực tiễn có minh họa, minh chứng bằng hình ảnh, phim ảnh.

Thứ ba, xây dựng tính tự giác học tập cho SV. Tính tự giác được thể hiện ở chỗ người học ý thức đầy đủ về mục đích, nhiệm vụ học tập, nghiên cứu qua đó nỗ lực nắm vững tri thức trong quá trình lĩnh hội. Tự học không những giúp SV đào sâu, nắm vững kiến thức đã học trên lớp; mở rộng, cập nhật những kiến thức mới; mà còn giúp SV hình thành kỹ năng học tập; bồi dưỡng hứng thú học tập; đặc biệt tự học là công cụ giúp SV học tập suốt đời. Vấn đề đặt ra là: người dạy phải làm sao, bằng biện pháp nào, phải thực hiện những nội dung gì để kích thích được

tính tự giác của SV trong quá trình học tập; làm sao việc được nghe giảng trên lớp phải thực sự trở thành nhu cầu bức thiết của người học, phải giúp người học xác định được mục tiêu của việc học là gì. Giúp SV hiểu được vị trí vai trò và ý nghĩa của tự học, các hoạt động tự học, cũng như các yêu cầu của việc tự học đối với bộ môn giáo dục quốc phòng và an ninh trong buổi đầu khi giới thiệu môn học đồng thời cần chuyên cho SV đề cương chi tiết môn học để người học tiện theo dõi.

3. Kết luận

Để nâng cao chất lượng giáo dục bên cạnh vai trò quan trọng của người dạy thì yếu tố người học cũng không nên xem nhẹ, cần đặc biệt chú ý đến động lực học tập vì nó thể hiện sự thỏa mãn với những gì mà môn học mang lại cho SV. Để có động lực học tập, người học phải tự ý thức được hoặc cần có sự giúp đỡ từ nhiều phía để nhận thức được rằng việc học trước hết là cho bản thân mình và chính mình là người phải biết cách để đưa những gì đã được học vào thực tế, biết biến kiến thức chưa khai phá thành tài sản riêng bằng quá trình tự nghiên cứu. Mỗi giải pháp đã đề xuất, muốn thực hiện thành công đòi hỏi phải có sự đoàn kết, thống nhất của tập thể sư phạm nhà trường và của tập thể đội ngũ giảng viên của môn học nói riêng có như vậy mới thực sự tạo được sự chuyển biến trong cách dạy, cách học, động lực học tập được nâng cao góp phần nâng cao chất lượng giáo dục đối với môn giáo dục quốc phòng và an ninh.

Tài liệu tham khảo

1. Ban Chấp hành (2021), *Văn kiện Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, NXB Chính trị Quốc gia - Sự thật.

2. Bộ Lao động Thương binh và Xã hội, Giáo trình môn học giáo dục quốc phòng và an ninh dùng cho trình độ cao đẳng nghề (*Ban hành kèm theo Thông tư số 08/2015/TT-BLĐTBXH ngày 27 tháng 02 năm 2015 của Bộ trưởng Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội*), Hà Nội.

3. Đào Duy Hiệp, Nguyễn Mạnh Hưởng, Lưu Ngọc Khải (2008), *Giáo trình Giáo dục quốc phòng – an ninh*, NXB Giáo dục, Hà Nội.

4. Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội (2018), *Thông tư số: 10/2018/TT-BLĐTBXH Quy định chương trình, tổ chức dạy học và đánh giá kết quả học tập môn học Giáo dục quốc phòng và an ninh thuộc khối các môn học chung trong chương trình đào tạo trình độ trung cấp, trình độ cao đẳng*, Hà Nội.